Eleringi tegevused

Tulenevalt faktist, et Eestil pole peale ühenduste Venemaa ja Läti gaasisüsteemiga ühendust ühegi teise Euroopa Liidu liikmesriigiga, kehtib Eestile Euroopa-üleste regulatsioonide rakendamises erand ning kõikide vastavate nõuete rakendamine ei ole kohustuslik. Siiski tegutseme selle nimel, et erand võimalikult kiiresti kaotada, mis praktikas tähendab seda, et turgu toetavad initsiatiivid rakendame esimesel võimalusel.

Alates 2015. aastast on Eestis gaasituru korralduses toimunud mitmeid uuendusi:

- Konkurentsiameti 15.01.2016 otsusega kooskõlastati Eleringi bilansilepingu tüüptingimused, mis kehtestasid bilansivastutuse põhimõtted, mh bilansivastutuse ajakava, süsteemihalduriga bilansilepingu sõlminud turuosaliste õigused ja kohustused jm. Gaasi bilansilepingu tüüptingimused rakendusid alates 1.04.2016.
- Alates 1. juulist 2018.a. hakkasid kehtima Konkurentsiameti kinnitatud „Gaasi ülepiirilise ülekandeteenuse tüüptingimused“, mis alates 1. oktoobrist 2016.a. asendati „Gaasi ülekandevõimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise metoodika ning tingimused piiriülesele taristule juurdepääsuks“. Tüüptingimuste kohaselt pidid kõik turuosalised, kes teevad tarneid piiriüleselt või ülekandesüsteemist lõpptarbijale ja/või jaotusvõrku, sõlmima Eleringiga gaasi ülekandevõimsuse jaotamise lepingu ning iga tarne jaoks konkurentsiameti kinnitatud asjaomaste punktide võimsuse eelnevalt reserveerima. Võimsust on võimalik reserveerida nominatsiooni esitamisega järgmiseks päevaks või päevasiseselt nominatsiooni uuendusega. Lisaks oli tingimuste kohaselt võimalik reserveerida üheaastast, kvartaalset ja kuist võimsust.
- Alates 2016. aasta detsembrikuust hakkas tööle gaasi Andmeladu (https://gaasiandmeladu.elering.ee/). Tegemist on andmevahetuskeskkonnaga gaasiturul osalejatele, mis katab kolm põhiprotsessi: (1) tarnijavahetuse ja seda kirjeldav sõnumite vahetamise protsess, (2) mõõtepunkti andmete ja mõõteandmete esitamise protsess, sh prognoosandmete esitamine ning (3) kodeerimise protsess. Lisaks sisaldab Andmeladu bilansiselgituseks vajalike

mõõteandmete kalkuleerimise funktsionaalsust. Rohkem infot peatükis 6.4.

- Alates 2017. aasta augustist hakkasid kehtima maagaasiseaduse muudatused ja uus gaasituru toimimise võrgueeskiri, mille alusel muutus kohustuslikuks korraldada gaasituru andmevahetus gaasi andmelao kaudu. Sellised arengud on oluliselt lihtsustanud tarnijavahetuse protsessi ja gaasituru andmevahetuse korraldust.
- 2020. aastal mindi üle ühisele Eesti-Läti bilansitsoonile. Hakkasid kehtima nii Eesti kui Läti regulaatori kooskõlastatud ühised tüüptingimused „Common Regulations for the Natural Gas Balancing of Transmission System“ ja „Common Regulations for the Use of Natural Gas Transmission System“. Vastavalt tüüptingimustele moodustasid Eesti ja Läti 2020. aasta algusest ühise bilansitsooni.

Võrguteenuse ja bilansiteenuse kasutamiseks saab turuosaline sõlmida vastavad lepingud vaid ühe ühise tsooni süsteemihalduriga, kas Elering AS-i või AS-iga “Conexus Baltic Grid”. Sisend- ja väljundvõimsuste reserveerimine Soome, (Venemaa) ja Leeduga toimub ühise bilansitsooni IT-platvormi[13] kaudu või gaasibörsil GET Baltic kaubeldes, kus võimsus jaotatakse kaudsetel oksjonitel.

---

[13] https://platform.conexus.lv/